

भूरिकल्याणं मोक्षस्तद्वद् परं सत्यं नमोस्तुते ॥१४॥१५॥१६॥ निस्वस्तनवः कालाद्या एव ब्रम्ह विष्णु रुद्रावा ॥१७॥ अधीति अत्र सप्तभिरधिपौरुषादिसंहिताभिः कृत्स्नं हेयमुपादेयं च त्वमेव
कथ्यते तथा हि पुरुषः शिरः पाण्यादिमान् देहस्तमधिकृत्य प्रवृत्तं विज्ञानं अधिपौरुषं तत्र च माता पूर्व रूपं पितो नर रूपं प्रजासंधिः प्रजननं संधानमिति श्रुतौ क्षेत्रबीजरूपाभ्यां मातापितृभ्यां स
काशादयो न्यमिथुनीभावेन निमित्तेन अंकुररूपा प्रजा जायते एवं प्रकृतिपुरुषाभ्यां जगदिति तत्र मिथुनीभावस्याभावेन ब्रम्हचर्येण प्रजावज्जगन्नोत्पद्यत इति पुं प्रकृत्योर्विवेकमिच्छता उपस्थ
निग्रहः कर्तव्य इति विधीयते एवं अध्यात्मं आत्मनि देहे अधराहनुः पूर्व रूपं उत्तराहनुस्तररूपं वाक्संधिः जिह्वासंधानमिति श्रुतौ जिह्वानियहेण तूष्णींभावोऽपि पूर्वोक्त विवेकार्थं विधीयते
अन्यथा वागादीन् प्रवर्तयतो विवेको न संपद्यतेऽपि तु संसार एवानवच्छिन्नो नुतन्यते इति एताः संहितावेदितव्याः तथा अधिभूताधिदेवतं भूतानां देहाद्यारंभकाणां देवतानां प्राणचक्षुराद्यधि

भूरिकल्याणद्विभो परं सत्यं नमोस्तुते ॥ जाती मरणभीरूणां यतीनां यततां विभो ॥१४॥ निर्वाणदसहस्रोऽशो नमस्ते स्म सुखाश्रय ॥ ब्रम्हाशतक्रतुर्विष्णु
र्विवेदेवामहर्षयः ॥१५॥ न विदुस्त्वां तु तत्त्वेन कुतो वेस्यामहे वयं ॥ त्वत्तः प्रवर्तते सर्वं त्वयि सर्वं प्रतिष्ठितं ॥१६॥ कालारव्यः पुरुषारव्यश्च ब्रम्हारव्यश्च त्वमेव
हि ॥ तनवस्ते स्मृतास्ति स्रः पुराणज्ञैः सरर्षिभिः ॥१७॥ अधिपौरुषमध्यात्ममधिभूताधिदेवतं ॥ अधिलोकाधिविज्ञानमधियज्ञस्त्वमेव हि ॥१८॥ त्वां वि
दित्वात्मदेहस्थं दुर्विदं देवं तेरपि ॥ विद्वांसो यांति निर्मुक्ताः परं भावमनामयं ॥१९॥ अनिच्छतस्तव विभो जन्ममृत्युकरनेकतः ॥ द्वारं तु स्वर्गमोक्षाणामा
क्षेप्ता त्वं ददासि च ॥२०॥ त्वं वै स्वर्गश्च मोक्षश्च कामः क्रोधस्त्वमेव च ॥ सत्वं रजस्तमश्चैव अधश्चोर्ध्वं त्वमेव हि ॥२१॥ ब्रम्हाभवश्च विष्णुश्च स्कंदे द्वौ
सवितायमः ॥ वरुणं दूमन्वर्धाता विधाता त्वं धनेश्वरः ॥२२॥ भूर्वायुः सलिलाग्निश्च रवं वाग्बुद्धिः स्थितिर्मतिः ॥ कर्म सत्यानृतं चोभेत वास्ति च नास्ति
च ॥२३॥ इंद्रियाणींद्रियार्थाश्च प्रकृतिभ्यः परं ध्रुवं ॥ विश्वा विश्वपरोभावश्चिंत्या चिंत्यस्त्वमेव हि ॥२४॥

स्थानं संसारः तन्मूलं च अधिलोकाधिविज्ञानं लोक्यत इति लोको भूतमात्रादशब्दादयो विषयाः विज्ञानं प्रज्ञामात्राः दशभ्रोत्रादिनींद्रियाणि ज्ञानकारणानि उभयेषां मिथुनीभावो यदि भूतमात्रान
स्युर्न भूतमात्राः स्युर्न ह्यन्यतरतोरूपं किंचन सिध्यतीति श्रुतिप्रसिद्धः ततश्च ब्रम्हचर्यपूर्वकं वागादिनियहे क्रियमाणे जीवब्रम्हणोर्भेदे हेतुनामधिभूताधिदेवानामनुत्पत्तेरधियज्ञो घटनाशो घटाका
शमहाकाशयो रिवतयोः संगतिकरणे एकाभावलक्षणो यज्ञो मोक्षापरनामा सिध्यति एतत्सर्वं त्वमेवेति श्लोकार्थः ॥१८॥१९॥ तव त्वां अनिच्छतः ज्ञातुमिति शेषः जन्ममृत्युश्च अनेकतो अनंतः पुनः पुन
र्भवतीत्यर्थः ॥२०॥२१॥ अस्ति च नास्ति चेति रज्ज्भङ्गं गात्रं प्रतीतितोस्ति स्वतो नास्ति तादृशं जगत्कारणमज्ञानमुच्यते ॥२२॥२३॥ विश्वा विश्वपरः कार्यकारणाभ्यामन्यः भावः सत्तामात्ररूपः चिंत्या
चिंत्यश्च चिंत्यः सोपाधिकरूपेण अचिंत्यो निरुपाधिकेन ॥२४॥